

áééÁFővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
2.Bf.210/2019/22. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2020. évi január hó 16. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntette miatt vádlott és társa ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2019. április hó 30. napján kelt 24.B.520/2017/97. számú ítéletét megváltoztatja.

I.r. vádlottal szemben a közügyektől eltiltást mellékbüntetésként tekinti kiszabottnak.

II.r. vádlott büntetését 300 (háromszáz) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti. A pénzbüntetés egynapi tételének összegét 4.000 (négyezer) Ft-ban állapítja meg.

Az így kiszabott összesen 1.200.000,- (egymillió-kettőszázezer) Ft pénzbüntetést meg nem fizetés esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalánál Bj.805/2017. szám alatt lefoglalt bűnjelek közül a bíróság által kiadni rendelt bűnjelek lefoglalását megszünteti és a 20. tételszám alatt feltüntetett Kft.1 nevére kiállított bélyegzőt és egy db CD lemezt I.r. vádlott részére kiadni rendeli.

II.r. vádlott állandó bejelentett lakcíme helyesbítésre került.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

- [1] A Fővárosi Törvényszék 24.B.520/2017/97. számú, 2019. április 30. napján kihirdetett ítéletével I. rendű vádlottat és II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettében és ezért az I. rendű vádlottat, mint visszaesőt 3 év szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani, és megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [2] II. rendű vádlottat 2 évi szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette, végrehajtása esetén börtönben rendelte végrehajtani, és rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi lehetőségéről.
- [3] Rendelkezett továbbá az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.
- [4] Az ítélet ellen az ügyész a vádlottak terhére a büntetés súlyosításáért, a vádlottak és védők pedig

elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért, illetőleg az I. rendű vádlott védője a bűnsegédi alakzat megállapításáért jelentett be fellebbezést.

- [5] Az ügyész fellebbezésének indokolásában előadta, hogy a bíróság mindkét vádlott terhére súlyosító körülményként értékelte ugyan a társas elkövetést, valamint I. rendű vádlott esetében a büntetett előéletet és a visszaesői minőséget, de ezeket a valódinál csekélyebb súllyal tette, enyhítő körülmény pedig az időmúlás, illetve I. rendű vádlott jelentősen megromlott egészségi állapota.
- [6] II. rendű vádlott tekintetében viszont eltúlzott súllyal értékelte az elsőfokú bíróság az elkövetéskori büntetlen előéletet, illetve azt, hogy a bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrányt megtérítette, holott erre már csak akkor került sor, amikor a II. rendű vádlott biztos tudatában volt annak, hogy vele szemben vádemelésre kerül sor. II. rendű vádlott esetében nem látta indokoltnak a bíróság a pénzbüntetés kiszabását arra tekintettel, hogy a kárt egyedül térítette meg, nem értékelte viszont a vádlottak terhére, hogy a bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrány összege jelentősen meghaladja az alsó értékhatárt, amely miatt a bűncselekmény tárgyi súlya jelentős.
- [7] Ennek értékelésével I. rendű vádlott esetében középértékű körüli tartamú végrehajtandó szabadságvesztés és ennek megfelelő idejű közügyektől eltiltás büntetés kiszabása indokolt, míg a II. rendű vádlott esetében a törvény kötelező rendelkezésére figyelemmel nem mellőzhető a pénzbüntetés kiszabása a Btk. 50. § (2) bekezdése alapján. E büntetés kiszabása független attól a körülménytől, hogy a vádlott az eljárás során a bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrányt megtérítette-e vagy sem.
- [8] Ennek alapján a másodfokú eljárásban I. rendű vádlottal szemben hosszabb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás, II. rendű vádlottal szemben pedig pénzbüntetés kiszabása is indokolt.
- [9] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.453/2017/5. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Előadta, hogy álláspontja szerint helyesen járt el a törvényszék, amikor a bizonyítást 2018. július 1. napját megelőzően tanácsként kezdte meg és az új törvény hatálybalépését követően is így folytatta, amely a Be. 868. § (2) és (3) bekezdésében, illetve a Be. 13. § (3) bekezdésében és a 10. § (1) bekezdés 3/f. pontjában írtakból következően törvényes, figyelemmel arra, hogy a büntetőügy gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekménynek minősül.
- [10] Az ügyfelderítési kötelezettségének az elsőfokú bíróság eleget tett, a bizonyítékok értékelésénél a vádlottak bűnösségének tagadását nem fogadta el, mert azt egyenként és összességükben a megvizsgált tanúvallomások és okirati bizonyítékok kétséget kizáróan cáfolták. Helytálló és a logika szabályainak megfelelő a mérlegelése, a vádlottak bűnösségére vont következtetés okszerű, a megállapított tényállás megalapozott. A törvényszék az indokolási kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett és kellő indokát adta a további bizonyítási indítványok elutasításának is.
- [11] A felmentést célzó fellebbezések valójában a bizonyítékok mikénti mérlegelésén keresztül a megállapított tényállást támadják, amely annak megalapozottsága miatt a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethet.
- [12] A cselekmény jogi minősítése és az elkövetői alakzatok megállapítása törvényes.
- [13] Tévedett azonban az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabásakor, mert a speciális prevenciós szempontok nem előzhetik meg a generális prevenciós célokat.
- [14] A bűnösségi körülmények kiegészítendő azzal, hogy a vádlottakkal szemben további súlyosító körülményként értékelendő, hogy az okozott vagyoni hátrány összege jelentősen meghaladja a súlyosabb minősítést megalapozó alsó értékhatárt, a felső határnak mintegy fele, továbbá a II. rendű vádlott is állt másik büntetőeljárás hatálya alatt az elkövetéskor. A bűncselekmény jellege és jelentős tárgyi súlya, valamint a bűnösségi körülmények súlyuk szerinti értékelése esetén az I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés lényeges felemelése és hozzá igazodóan a közügyektől eltiltás tartamának súlyosítása, II. rendű vádlott esetén pedig pénzbüntetés kiszabása is indokolt.
- [15] A törvényszék kétszeresen vette figyelembe a II. rendű vádlott által az okozott vagyoni hátrány

megtérítését, mert azt egyrészt a büntetés kiszabásakor korlátlan enyhítésre okot adó körülményként értékelte, másrészt emiatt mellőzte a pénzbüntetés kiszabását.

- [16] Az ítélet indokolását két helyen szükséges helyesbíteni: a 68. oldal utolsó előtti bekezdésének végén logikailag hiányzik a mondat értelmében az, hogy „nem volt”, továbbá 71. oldal alulról a harmadik bekezdésében a támogatás utolsó részletének kifizetési napja helyesen 2011. február 20., február 11. helyett.
- [17] Az ügyészség a másodfokú nyilvános ülésen a fellebbezést az írásban előadottak szerint tartotta fent. Kitért arra, hogy a védői állásponttal szemben az OLAF-jelentés bizonyítékként figyelembe vehető az Európai Unió Tanácsa és Parlamentje 885/2013. rendelete szerint, ahogy azt a Fővárosi Ítéltábla más ügyben már kifejtette.
- [18] A készülékek értéke vonatkozásában műszaki szakértő kirendelését továbbra sem tartotta indokoltnak, ugyanis az ítéletben rögzítettek szerint a vádlottak a túlárazás tényével tisztában voltak, az ítélet rögzíti a valós piaci árat, és ehhez képest semmi indoka nem volt annak, hogy a pályázatban ennél lényegesen magasabb beszerzési árat tüntettek fel. Már önmagában a túlárazás is bűncselekményt valósíthat meg, ugyanis a bűncselekmény a megtévesztéssel és ennek folytán a vagyoni hátrány keletkezésével befejezetté válik. Az I. r. vádlott szolgáltatta a pályázathoz az adatokat, így az ő szerepe semmiképp nem lehet bűnsegédi, hanem közvetett tettesként felel.
- [19] Az írásban előadottakat mindenben fenntartva I. r. vádlottal szemben a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás tartamának emelését, míg II. r. vádlottal szemben a szabadságvesztés mellett pénzbüntetés kiszabását is indítványozta.
- [20] I. rendű vádlott védője fellebbezésének indokolásában elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Be. 608. § (1), h) pontjában meghatározott okból, mivel nem volt törvényesen megalakítva a tanács. Az ítélet ugyanis a vádirati minősítéssel egyezően a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűncselekményben állapította meg az I. rendű vádlott bűnösségét, a Be. 10. § (1) bekezdés 3/f) pontja szerint ez a bűncselekmény gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény, amit három hivatásos bíróból álló tanácsban kell elbírálni. A 66. számú jegyzőkönyvben a Be. hatálybalépését követő első tárgyaláson a törvényszék a jogszabályi változásra tekintettel a vádlottakat a tárgyalási jelenlétről való lemondás jogára nyilatkoztatta, azonban nem változtatott a tanács összetételén, noha a Be. 13. § (3) bekezdése szerint három hivatásos bíróból álló tanácsban kellett volna eljárnia a törvényszéknek.
- [21] I. r. vádlott védője a másodfokú nyilvános ülésen fellebbezését fenntartotta, és előadta, hogy továbbra is úgy gondolja, tanúl cselekvősege is jelentőséggel bír, ennek hiányában ugyanis „nincs gazdája” a bűncselekménynek, nem derül ki, hogy miben tett irányító magatartást az I. r. vádlott így a tényállás felderítetlen és ugyancsak nem tisztázott, hogy miből volta le azt a következtetést a törvényszék, hogy I. r. vádlott nem akarta megvalósítani a projektet. Tanúl is úgy nyilatkozott, hogy semmi nem utalt arra, hogy a projektet nem akarják megvalósítani, másrészt I. r. vádlott éppen ebben az időszakban elkövetett kuruzslás miatt elítélték, éppen a készülékek üzemeltetése miatt.
- [22] Miután pedig I. r. vádlott értékesítette az üzlet részét II. r. vádlott és gyermeke részére, onnantól semmi beleszólása nem volt a cég ügyeibe. 2009. július 8. napját (az első jogerős szabadságvesztésre ítéletét) követően már semmilyen magatartást nem valósított meg. Tanú2 is úgy nyilatkozott, hogy 2009. nyarát, a nigériai utazást követően a vádlottak kapcsolata megromlott, így ezt követően II. r. vádlott már nem avatta be semmibe az I. r. vádlottat.
- [23] Álláspontja szerint tanúl gyanúsítottai vallomásának egyes részei ismertetésekor nem derült ki, hogy a bíró mire alapította azt, hogy annak ismertetése nem ütközik az önvádra kötelezés tilalmába, ugyanis tanúl a gyanúsítottai vallomásának az ismertetéséhez nem járult hozzá, ennek ellenére a tanács elnöke a vallomások bizonyos részeit ismertette.
- [24] Véleménye szerint az elsőfokú bíróság úgy szelektált a bizonyítékok között, hogy csak a bűnösséget alátámasztókat vette figyelembe.
- [25] Tanú3 vallomása ellentmondásos, az bizonyítékként figyelembe nem lett volna vehető.

- [26] A büntetés tekintetében az ítélet belső aránytalanságban szenved, álláspontja szerint a vádlott bűnössége legfeljebb bűnsegédi alakzatban állapítható meg, de 2009. július 8. napját követően már semmilyen elkövetési magatartást nem valósított meg, így nem visszaeső, és semmi nem indokolja vele szemben letöltendő szabadságvesztés kiszabását. A vádlott egészségi állapota igen rossz, folyamatosan a büntetés-végrehajtás kórházában van. Javára kell értékelni azt is, hogy azóta más bűncselekményt nem követett el, illetve a neki fel nem róható hosszú időmúlást. Véleménye szerint a Kft.1 bélyegzőjét nem a gyógytornász tanú2-nek, hanem I. r. vádlottnak kell kiadni.
- [27] II. rendű vádlott védője fellebbezésének indokolásában hivatkozott arra, hogy az általuk előterjesztett, de az elsőfokú bíróság által elutasított bizonyítási indítvány teljesítése esetén a törvényszék arról győződhetett volna meg, hogy a vádlottak szándéka az elnyert pályázat tényleges megvalósítására és annak a fenntartási idő alatti működtetésére irányult, ugyanis a tanúként meghallgatni indítványozott személyek éppen az egészségügyi intézmény személyi feltételeit igazolhatták volna. A csatolt okiratok, hatósági engedélyek építési dokumentáció, használatbavételi engedély, egészségügyi szolgáltatói engedély pedig a pályázat tárgyi feltételeit igazolta.
- [28] A II. rendű vádlott kétségtelenül megfelelt a korlátlan enyhítés törvényes követelményeinek, azonban a minimális büntetési tétel alkalmazása nem meríti ki a korlátlan enyhítés fogalmát, így a kiszabott büntetés nem jogszerű, ezért indítványozta, hogy az ítélet tábla a korlátlan enyhítés intézményét annak elveivel egyezően alkalmazza, hogyha a bűnösségre von le következtetést.
- [29] Az összezszerűség tekintetében előadta, hogy a törvényszék abban tévedett, hogy nem tudta meghatározni a reális forgalmi értéket sem szakértői véleménnyel, sem más bizonyítékkal, ugyanakkor elfogadta a vádhatóság álláspontját úgy, hogy az azzal szemben álló tanúvallomásokról nem foglalt állást.
- [30] Nem értékelte a II. rendű vádlott azon vallomását, hogy az összehasonlításukkal alkalmazott készülékek mögött lévő, az egyes készülékek műszaki tartalmait nem ismertek, nem igazolta azt, hogy a pályázat keretében beszerzett készülékek műszaki tartalmait megegyeztek volna, így egy alacsonyabb műszaki tartalmú és alacsonyabb árú készülékből nem lehet következtetni egy eltérő műszaki tartalmú készülék tényleges árára.
- [31] A törvényszék jelzi, hogy a túlárzás még önmagában nem valósít meg költségvetési csalást, ehhez az is szükséges, hogy a jogosulatlan haszon az elkövetőhöz visszajusson. Azt, hogy a II. rendű vádlott, mint magánszemély ezt az összeget visszakapta volna, semmi nem támasztja alá, az adott és kapott tagi hitelek részben cégekhez kerültek, másfelől az adott és kapott tagi hitelek matematikailag is nullára záródó műveletek, így kioltják egymást.
- [32] Tárgyi tévedés azt állítani, hogy a pályázat eleve tökehiányos volt, okirati bizonyítékként áll rendelkezésre az iratban a 125 millió Ft-os banki igazolás arról, hogy ezzel az összeggel a II. r. vádlott rendelkezett, és így reális esélye volt a pályázat megvalósítására.
- [33] Az összezszerűség tekintetében még azt is előadta, hogy a projekt saját- és vissza nem térítendő tőkéből valósult meg, ennek a két forrásnak az egyes készülékekbe beruházása esetén össze kellett volna olvadnia, ehhez képest a tényállás az, hogy a túlárzást érintő beszerzések mindegyike uniós vagy hazai forrás, míg az egyéb beruházás, ami a teljes projekt 56%-a teljes egészében szabályos beszerzés.
- [34] Hivatkozott továbbá arra is, hogy az OLAF vizsgálat a jelentéssel és annak beszerzett bizonyítékaival nem felel meg dogmatikailag a Be. szabályai alapján kötelező és garanciális rendnek, így nem törvényes bizonyíték.
- [35] Az az indokolás, hogy az OLAF jelentés is csak egy az okirati bizonyítékok közül, nem számol azzal a ténnyel, hogy a jelentés annak ellenére nevez meg személyeket és elkövetési magatartásként bűncselekményt, hogy ezen álláspontját a bíróság előtt garanciális szabályok mellett kétséget kizáróan sem igazolnia sem megvédenie nem kell. A jelentés csak akkor tekinthető okirati bizonyítéknak, ha az abban foglaltakat az arra hivatott nyomozati jogkörrel rendelkező szervek más, az OLAF jelentés szövegétől független, eltérő bizonyítékokkal is egyértelműen alá tudják

támasztani.

- [36] A másodfokú nyilvános ülésen II. r. vádlott védője a fellebbezését fenntartotta, és előadta, hogy a II. r. vádlottnak semmilyen befolyása és ráhatása nem volt arra, hogy az eszközöket honnan szerzik be, Az, hogy a projekt megvalósítása során haszonszerzésre törekszik, természetes. A II. r. vádlott páciensként került kapcsolatba a készülékekkel, és a hozzá kényszerből került három készüléket értékesítette, amelyről kiderült, hogy nem volt teljes értékű készülék.
- [37] Továbbra is sérelmezte azt a megállapítást, mely szerint a vádlott kizárólag a gépek beszerzésére használt fel uniós és költségvetési forrást, ugyanis véleménye szerint a három forrás egybe épül. A Zrt.1 szabálytalansági vizsgálata során sem a túlárazást, hanem azt állapította meg, hogy egy készülék nincs meg, egy pedig másnál van.
- [38] Véleménye szerint a készülékek értékére szakértőt kellett volna kirendelni, ugyanis nem maga a készülék drága, hanem a hozzá tartozó szoftver, mint szellemi termék, így önmagában a készülékek árait nem lehet összehasonlítani. Másrészt a cég által értékesített készülékek használtak, a beszerzettek pedig újak, így ismét nem lehet ezeknek az árait összehasonlítani.
- [39] Az összecszerűség pontos meghatározásának a hiánya azért is aggályos, mert ez sérti a védekezéshez való jogot, nem tudja a vádlott, pontosan mivel szemben kell védekeznie.
- [40] Arra sincs bizonyíték, hogy a II. r. vádlottnak ne állt volna szándékában a projekt megvalósítása, ugyanis egy erre megfelelő, sőt, többszintes épületet hozott létre, ahol oktatási tevékenységet is folytatott volna, és megfelelő számú munkavállalóval is rendelkezett, mert a készülékeket asszisztensek üzemeltették.
- [41] A céginformációs adatok nem szolgáltatnak arra vonatkozóan valós képet, hogy a Ltd.1 végzett-e bármilyen tevékenységet.
- [42] A fentiek alapján elsősorban a II. r. vádlott felmentését, másodsorban a büntetés korlátlan enyhítését indítványozta.
- [43] II. rendű vádlott és védője fellebbezése az enyhítés körében megalapozott.
- [44] A másodfokú bíróság a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján a fellebbezéssel sérelmezett ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül, vizsgálva az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül, hogy ki és milyen okból fellebbezett.
- [45] E körben megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat megtartotta.
- [46] Nem értett egyet I. r. vádlott védőjének a tanács összetételére vonatkozó kifogásával. A Be. 868. § (2) bekezdése alapján az eljárást – a (3) bekezdésben szabályozott kivétellel – a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező és a korábbi jogszabályban meghatározott összetételű bíróság folytatja le, ha az ügy e törvény hatálybalépése előtt a bírósághoz érkezett. A (3) bekezdés szerint, ha a bíróság a korábbi jogszabály alapján a törvény erejénél fogva járt el egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban és e törvény alapján egyesbíró jár el, a törvény hatálybalépése után a továbbiakban, egyesbíróként jár el.
- [47] Ennek alapján megállapítható, hogy a főszabály szerint az eljárást a Be. hatálybalépése előtt indult büntető eljárásokban a korábbi jogszabály szerinti hatáskörű, a korábbi jogszabályban meghatározott összetételű bíróság folytatja le. Kivétel az, hogy ha a korábbi jogszabály alapján a törvény erejénél fogva egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban járt el, és az új törvény alapján egyesbíró jár el.
- [48] A jelen büntetőeljárás nem minősül ezen kivétel alá tartozónak, hiszen az új eljárási törvény alapján nem egyesbíróként kell eljárni a gazdálkodás rendjét sértő kiemelt bűncselekmények esetében a Be. 13. § (3) bekezdése alapján, hanem három hivatásos bíróból álló tanácsban, amely egyik tagja a törvényszék gazdasági szakának ennek hiányában a törvényszék polgári ügyszakának bírója.
- [49] Tekintettel arra, hogy jelen büntetőeljárás a fentiek szerint nem tartozik a Be. 868. § (3) bekezdésében írt kivétel alá, így a Be. 868. § (2) bekezdése alapján a törvényszék törvényesen járt el

- az a korábbi jogszabály szerinti összetételben egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban.
- [50] Tanú1 gyanúsítottai vallomása egyes részeinek ismertetése kapcsán azt kell kiemelni, hogy az eljárási cselekmény idején hatályban lévő 1998. évi XIX. tv. 296.§ (4) bekezdése alapján a tanú hozzájárulása nélkül is ismertethető volt a más ügyben tett gyanúsítottai vallomásának az a része, amelyre a tanúnak az 1998. évi XIX.tv. 82.§ (1) bekezdésében írt mentességi joga nem vonatkozik. Tanú1 nem járult hozzá a gyanúsítottai vallomásának az ismertetéséhez, de a tanács elnöke által ismertett vallomásrész nem tartozik a mentességi joggal érintett nyilatkozat alá, így ennek ismeretése törvényesen került sor.
- [51] Tanú3 (korábban 1. számú) tanú vallomása bizonyítékként értékelhető, a kihallgatása során a rendelkezésre álló jegyzőkönyv szerint az eljárási cselekmény idején hatályos 1998. évi XIX. törvénynek a tanú kihallgatása vonatkozó rendelkezéseit megtartották, a 81.§-ában és 82.§-ában írt mentességi okokra történt figyelmeztetés megtörtént, a 85. § (3) bekezdése szerinti figyelmeztetés ugyancsak elhangzott, melyet a tanú a zártan kezelt iratok között található jegyzőkönyv szerint alá is írt.
- [52] A tanú a tárgyaláson a törvényes figyelmeztetések után tett vallomást, amely már a Be. 176. § (1) bekezdés c) pontjában írt figyelmeztetéseknek megfelel, valamint tartalmazza a Be. 176. § (1) bekezdés b) pontjában írt figyelmeztetést, és a Be. 172. § (1) bekezdésében írtakat is. A tanú a vallomását a figyelmeztetések ismeretében tette meg.
- [53] A tanú egyes vallomásai közötti ellentmondások értékelésre az ítélet táblájában a későbbiekben tér ki.
- [54] Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által készített jelentést is törvényesen értékelte az elsőfokú bíróság bizonyítékként. Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU EURATOM rendelet 11. cikke értelmében az OLAF vizsgálata során készített jelentések közigazgatási vagy bírósági eljárás során bizonyítéknak minősülnek, ugyanolyan módon és ugyanolyan feltételek mellett, mint az adott ország nemzeti közigazgatási vizsgálói által készített jelentések. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 288. cikke szerint pedig a rendelet általános hatállyal bír és teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.
- [55] A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítás során az eljárási szabályokat megtartotta, valamennyi szükséges bizonyítékot feltárta és értékelte és ennek alapján alapvetően megalapozott tényállást állapított meg.
- [56] A vádlottak előéletére vonatkozó adatokat a másodfokú bíróság az erkölcsi bizonyítvány és az előzményi elítélések adatai alapján az alábbiakkal egészíti ki:
- [57] I. r. vádlottat
- [58] a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 9.B.1813/2015/15.számú, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 31.Bf.III.12.262/2016/8. számú határozata folytán 2017. április 4. napján jogerőre emelkedett ítéletével csalás büntette miatt 3 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A bűncselekmény elkövetési ideje 2010. január 27.
- [59] a Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.B.IX.10147/2015/57. számú, 2017. június 7. napján jogerőre emelkedett ítéletével kuruzslás büntette miatt 10 hó börtönbüntetésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte. A bűncselekmény elkövetési ideje 2008. november 20.
- [60] II. rendű vádlottat a Pesti Központi Kerületi Bíróság 6.B.25.955/2011/90. számú, 2014. november 26. napján jogerőre emelkedett ítéletével csalás büntette és számvitel rendjének megsértésének vétsége miatt 540 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egynapi tételének összegét 300 Ft-ban állapította meg. A bűncselekmény elkövetési ideje 2005. február 1. és 2005. április 12.
- [61] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a másodfokú eljárásban a Be. 593. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a rendelkezésre álló, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján az alábbiak szerint pontosításra szorul:
- [62] Az elsőfokú bíróság ítéletének 16. oldalán ötödik bekezdésében a Zrt.1 által kifizetett támogatások tekintetében a Zrt.1 86.235.928 forint előleget 2009. október 9. napján utalta át a Kft.2

bankszámlájára, mely a számlára 2009. október 12. napján érkezett meg (nyomozati iratok 6. számú melléklet 685. oldal), 77.339.644 Ft előleg átutalása 2010. január 19. napján történt meg (nyomozati iratok 7. számú melléklet 293. oldal) és az 2010. január 20. napján érkezett meg a Kft.2 bankszámlájára, míg 50.743.439 Ft átutalása 2011. január 26. napján történt meg (nyomozati iratok 8. számú melléklet 319. oldal), mely 2011. január 27. napján érkezett meg a Kft.2 bankszámlájára.

- [63] Ugyancsak az ítélet 16. oldal hetedik bekezdésében a szám alatti családi ház helyesen Budapest XXI. kerületében található.
- [64] A Nemzetgazdasági Minisztérium 2015. augusztus 15. napján jogerőre emelkedett határozatával a támogatási szerződést felbontotta és a támogatási összeg visszafizetését kérte, melynek folytán 2015. augusztus 18. napján a támogatási összeg visszakövetelésére, azaz összesen 272.417.649 Ft visszafizetésére felszólítást kedvezményezett.
- [65] A fenti pontosítással a tényállás már megalapozott, és így az a másodfokú eljárásban is irányadó volt.
- [66] Az elsőfokú bíróság helyesen alapította tényállását a vádlottak tagadásával szemben a tárgyaláson kihallgatott tanúk vallomására, valamint az általa beszerzett és rendelkezésre álló okirati bizonyítékokra.
- [67] Az elsőfokú bíróság is foglalkozott azzal a körülménnyel, hogy tanú3 vallomása alapvetően lényeges körülmények tekintetében egybehangzó az eljárás különböző szakaszaiban, az, hogy egyes kérdésekben nem tett mindenben egyező nyilatkozatot egyrészt az idő múlásának, másrészt a tanú emlékezőtehetségének is betudható, arra vonatkozóan pedig nem merült fel adat, hogy a tanú tanúzási képességeinek nem lenne birtokában.
- [68] Önmagában az a körülmény, hogy a tanú vallomása ellentétben áll a vádlottak vallomásával, illetve tanú4 vallomásával, nem jelenti a tanú szavahihetőségének hiányát, hanem - ahogy azt az elsőfokú bíróság is tette - a tanúk vallomását további bizonyítékokkal összevetve kell értékelni, és éppen ennek alapján vonható le az a következtetés, hogy a tanú már a 2010-ben tett feljelentése során olyan körülményekről számol be a nyomozó hatóságnak, amelyről más forrásból nem szerezhette volna a tudomást, illetve olyan okirat birtokában volt, amit csatolt is vallomásához – a cég1 2010. május 3. napján kelt árajánlatát - amelyhez más forrásból nem is juthatott hozzá. Csatolta továbbá a saját maga által tanú4-nek írt levelet, amely ugyancsak alátámasztja a tanú vallomását, és azért is bír jelentőséggel, mert az árkülönbözet biztonságos visszajuttatásának vállalása 7%-os jutalék ellenében a tanúra nézve is terhelő lehetett volna.
- [69] Az elkövetésnek az a módja, amit a tanú vallomása alapján neki I. r. vádlott felvázolt – és amit a tanú által csatolt, fent hivatkozott okiratok is alátámasztanak -, módszerét tekintve megegyezik a jelen ügyben a vádlottak terhére rótt elkövetési magatartással, noha nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a tanú a pályázati iratokba bármilyen módon betekintést nyert volna.
- [70] Ugyancsak helyesen hivatkozik az elsőfokú bíróság a vádhoz kötöttség tekintetében arra a körülményre, hogy az, hogy az ügyészség mely személyekkel szemben emel vádat, és mely személyekkel szemben nem, a vádemeléssel érintett vádlottak büntetőjogi felelősségét nem érinti, a büntetőeljárásnak más személyekre történő kiterjesztése sem eredményezhette volna a jelen ügy vádlottjainak mentesülését.
- [71] Helyesen hivatkozik az elsőfokú bíróság arra is, hogy II. rendű vádlottnak tudatában kellett lennie annak, hogy a készülékek jelentős túlárazása történt, hiszen a bizonyítás anyagává is tette a Kft.3 által a cég2 részére értékesített készülékekről kiállított, 2009. június 25. napjára keltezett számlát, melyen szereplő árakhoz képest viszont a 2009. június 28. napján kelt számlán szereplő, de ugyanolyan készülékeket jelentősen magasabb áron vásárolta meg a Kft.2 a cég2-től.
- [72] Az elkövetés idején hatályos 2006. évi IV. törvény (korábbi Gt.) rendelkezései szerint a vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal – és ha törvény kivételt nem tesz – a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni (korábbi Gt. 30. § (2)). Ez pedig magában foglalja azt, hogy

az ügyvezetőnek az általa aláírt szerződések tartalmával tisztában kell lennie, nevezetesen egyrészt azzal, hogy az általa megvásárolt készülékek többszörösebe kerülnek a csupán néhány nappal korábban az ugyancsak az ő érdekkörébe tartozó gazdasági társaság által értékesített készülékekhez képest.

- [73] Ilyen mértékű túlárzás még egy esetlegesen eltérő műszaki tartalommal sem indokolható, különös tekintettel arra is, hogy sem az árajánlaton sem pedig a megrendelésen, és az árajánlat elfogadásán a műszaki tartalmak részletezésére nem került sor, pedig, ha az ár jelentős részét éppen a műszaki tartalom teszi ki, akkor ennek pontos megjelölése indokolt, különben nem azonosítható be, hogy a megrendelés milyen műszaki paraméterekre vonatkozik.
- [74] Ugyancsak az eltérő műszaki tartalom miatti magasabb ár megállapíthatóságát cáfolja az a körülmény is, hogy a cég2 a hozzá befolyt vételár jelentős részét az állítólagos közvetítő – Ltd.1-részére utalta tovább, így tehát valójában nem is a vételár volt magasabb, hanem a közvetítői díj eredményezte a magasabb árat. A közvetítői díj pedig nyilván semmilyen műszaki többletet nem takar.
- [75] A közvetítői vagy bizományosi státusz valódiságát kérdőjelezi meg az a körülmény is, hogy I. rendű illetőleg II. rendű vádlottak személyesen ismerték a cég2 képviselőjét, I. r. vádlott már korábban is üzleti kapcsolatban állt vele, így semmi szükség nem volt arra, hogy az ugyancsak II. rendű vádlott ügyvezetése alatt álló Ltd.1 bármilyen formában közvetítőként az üzletbe bekapcsolódjon.
- [76] Az, hogy II. r. vádlott kvázi saját maga közvetít saját maga és egy ismerőse között, és ezért jelentős juttatásban részesül a cége állami és uniós forrásból, csak csalárd szándékra utalhat.
- [77] A másodfokú bíróság mindenben egyetértett azzal az elsőfokú bíróság által kifejtett állásponttal is, hogy az Ltd.1 részéről kölcsönként a Kft.2 részére átutalt összegek visszafizetése nem bizonyított, ugyanis az azt alátámasztani hivatott bizonylatok valódiságához kétség fér.
- [78] Az ítélet indokolásában a 68. oldal utolsó bekezdésében nyilvánvaló elírás, hogy a jóval magasabb vételár egy részét a Ltd.1 közbeiktatásával a cég2 részére juttatták vissza, az elsőfokú bíróság által helyesen, és a bizonyítékokkal összhangban megállapított tényállás alapján ugyanis a Kft.2-hez, onnan pedig II. r. vádlotthoz jutott a támogatás jelentős része (17. oldal utolsó bekezdés). Ezt támasztják alá az Ltd.1 bankszámlakivonatai is.
- [79] Ugyancsak a nyomozás során beszerzett bankszámlakivonatok – és nem a cégadatok - alapján az állapítható meg, hogy a Ltd.1-nek más irányú gazdasági kapcsolatai nem voltak, néhány kölcsön visszafizetésétől eltekintve egyéb gazdasági esemény a bankszámla alapján nem követhető nyomon.
- [80] Ugyancsak helytállóan fejtette ki azt is az elsőfokú bíróság, hogy a bűncselekmény értelmi szerzője I. rendű vádlott volt, hiszen a pályázattal érintett készülékek vonatkozásában rendelkezett azokkal az ismeretekkel, amik a bűncselekmény elkövetését lehetővé tették, tudomással bírt a gépek tényleges értékéről, illetőleg azok beszerzése körében is megfelelő személyi kapcsolatokkal rendelkezett. II. r. vádlott bekapcsolódására az anyagi fedezet átmeneti biztosításának céljából volt szükség. I. r. vádlott szerepe így nem bűnsegédi, hiszen tanúl részére – aki a megállapított tényállás szerint a túlárzásról és a vádlotti szándékról tudomással nem bírt - a beadandó pályázathoz szükséges adatokat, így az árajánlatot is ő szolgáltatta, így a tévedésbe ejtésben közvetett tettes, de mivel II. r. vádlottal szándékegységben járt el, társtettes.
- [81] Cég2 képviselője a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy I. r. vádlottat ismerte, Tanúl-et nem, I. r. vádlottnak több alkalommal is adott árajánlatot.
- [82] I. r. vádlott már korábban is több alkalommal vásárolt hasonló készülékeket, így azok valós árával is tisztában volt. Nem alapos az a hivatkozás, hogy a korábban általa megnyert pályázat jóval alacsonyabb árakat tartalmazott, így amennyiben később túlárzást követ el, az előző pályázatból maga ellen szolgáltat bizonyítékot. I. r. vádlott neve jelen esetben ugyanis sem a cégnévben, sem ügyvezetőként nem jelent meg, így a Zrt.1 számára a korábbi pályázattal összefüggés nem volt felfedezhető.

- [83] A projekt megvalósítása tekintetében mind a helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyv, mind pedig a klinikán dolgozó személyzet vallomása alapján azt lehetett megállapítani, hogy a pályázattal érintett kisteleki rendelőben az AMP készülékek többsége ki sem volt csomagolva, ami ugyancsak arra utal, hogy azzal vizsgálatot nem végeztek.
- [84] A munkavállalók tekintetében a védői hivatkozásra reflektálva azt kell kiemelni, hogy öt fővel a projekt nem lett volna megvalósítható, hiszen összesen 26 különféle készülék került beszerzésére, és ha mindegyiket asszisztens működteti, akkor is ezek egyidejű működtetéséhez 26 főre lett volna szükség.
- [85] Jelen esetben azonban arról volt szó, hogy a pályázat úgy került benyújtásra, hogy a csatolt megrendelésben is már eleve túlárazott készülékek szerepeltek, illetve utólag a teljesítést igazoló számlák is ugyancsak túlárazott készülékekről kerültek becsatolásra, a készülékek vételárának kifizetését követően azok jelentős része ugyancsak a vádlottak érdekkörébe tartozó offshore gazdasági társaságon keresztül vándorolt vissza a pályázó Kft.2-hez.
- [86] A vádlottak olyan számú készüléket szereztek be, amelynek működtetéséhez megfelelő létszámú szakemberrel sem rendelkeztek, illetve a rendelkezésre álló ellenőrzési jegyzőkönyvek alapján a vidéki klinika kialakítása sem úgy történt meg, ahol ilyen nagy mennyiségű vizsgálat elvégzése kivitelezhető lenne.
- [87] Így tehát a vádlottak terhére megállapított bűncselekmény a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján aggálytalanul megállapítható volt.
- [88] Az elsőfokú bíróság az ítéletében magyarázatát adta annak, hogy a túlárazás a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján miért volt megállapítható, ezzel a másodfokú bíróság a [68]-[73] pontokban írtak szerint maradéktalanul egyetértett, így az elsőfokú bíróság helyesen utasította el a szakértő kirendelésére és további tanúk meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványokat.
- [89] A cselekmény jogi minősítése kapcsán egyetértett a másodfokú bíróság azzal, hogy a Btk.2.§ (2) bekezdése alapján az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabályok a vádlottakra nézve kedvezőbbek.
- [90] Az eredmény bűncselekmények esetében a vagyoni hátrány bekövetkezésének időpontja bír jelentőséggel, a vagyoni hátrány akkor következik be, amikor az adott összeg kikerül a rendelkezésre jogosult rendelkezési köréből. Ebben a tekintetben pedig az átutalás megtörténtének az időpontja az irányadó, ezért tüntette fel a rendelkezésre álló iratok alapján a másodfokú bíróság az egyes előlegfizetések átutalásának napját.
- [91] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy a I. rendű vádlott visszaesőnek minősül, ezt a Pesti Központi Kerületi Bíróság 30.B.643/2003/174. számú ítélete alapozza meg.
- [92] A tényállás szerint II. r. vádlott a 2009. november 19. napján benyújtott elszámolást és kifizetési kérelmet még I. r. vádlottal egyetértésben, a korábban közös, megtévesztő magatartásuk eredményeként terjesztette elő, így a folyamatos társtettesi elkövetésre tekintettel csak ezt követően szakadt meg az I. r. vádlott cselekvősege.
- [93] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket feltárta és értékelte. Az ítélet tábla nem értett egyet azzal az állásponttal, hogy a vádlottakkal szemben súlyosító körülményként értékelendő, hogy az okozott vagyoni hátrány összege jelentősen meghaladja a súlyosabb minősítést megalapozó alsó értékhatárt, a felső határának mintegy fele.
- [94] Súlyosító körülménynek csak a felső határhoz közeli, míg enyhítő körülménynek az alsó határhoz közeli értékeket kell tekinteni.
- [95] A Btk. 459. § 32. pontjának (6) bekezdés d) pontja szerint különösen nagy a vagyoni hátrány összege 50.000.001 és 500 millió Ft között, a jelen esetben megállapított vagyoni hátrány éppen a középső kategóriába tartozik, így ennek összege sem a vádlottak javára sem a terhére nem értékelendő.
- [96] Az I. rendű vádlott javára értékelendő viszont az, hogy a kár megtérült, nyilván esetében jóval kisebb súllyal, hiszen azt nem ő térítette meg.
- [97] A II. rendű vádlott esetében súlyosító körülményként kell értékelni a büntetlen előélete ellenére,

- hogy a bűncselekményt más büntetőeljárás hatálya alatt követte el.
- [98] A Btk.396.§ (8) bekezdése alapján korlátlanul enyhíthető annak a büntetése, aki a költségvetési csalással okozott vagyoni hátrányt a vádemelés előtt megtéríti. A II. rendű vádlott a vagyoni hátrányt a vádemelést megelőzően 1 nappal megtérítette, így a korlátlan enyhítés törvényi feltételei maradéktalanul fennállnak. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása körében nem merítette ki a korlátlan enyhítés lehetőségét, hiszen az általa kiszabott szabadságvesztés tartama a törvényi minimumnak felel meg, amely nem tükrözi kellő nyomatékkal azt a körülményt, hogy a vagyoni hátrányt teljes mértékben megtérítette, ezért a másodfokú eljárásban a büntetés jelentős enyhítése volt indokolt.
- [99] Ugyancsak nyomatékkal kellett figyelembe venni a bűncselekmény elkövetése óta bekövetkezett igen jelentős időmúlást, amelyet egyrészt a bűncselekmény késői feltárása, másrészt pedig a bizonyítás bonyolultsága is indokolt, de a vádlottaknak semmiképpen sem volt felróható.
- [100] Így I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés eltúlzottnak semmiképpen sem tekinthető, az a törvényi minimumhoz igen közeli, és a visszaesői minőségére tekintettel rendkívül méltányos, abban figyelembevételre került a betegsége, és az igen jelentős időmúlás, így ennek további enyhítésére nem volt lehetőség, de éppen ezen enyhítő körülmények alapján súlyosítása sem volt indokolt.
- [101] A másodfokú bíróság a Btk. 33.§ (2) bekezdése alapján a közügyektől eltiltást mellékbüntetésként tekintette kiszabottnak.
- [102] II. r. vádlottal szemben a korlátlan enyhítés fenti szabályai alapján a szabadságvesztés helyett pénzbüntetés kiszabása volt indokolt, melynek napi tétel számát a bűncselekmény tárgyi súlyához, és a vádlott személyi bűnösségi körülményeihez, míg az egynapi tétel összegét a vádlott jövedelmi, vagyoni helyzetéhez, életviteléhez igazította a másodfokú bíróság a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdése alapján, míg az átváltoztatás lehetősége a Btk. 51.§-án alapul.
- [103] Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a kiadni rendelt bűnjelek lefoglalásának a megszüntetéséről nem rendelkezett az elsőfokú bíróság, így ezt a Be. 155.§ (1) bekezdése alapján pótolta.
- [104] Megalapozott a védő indítványa abban a tekintetben, hogy a Kft.1 bélyegzőjét és egy CD lemezt I. r. vádlottnak kell kiadni, így ezt az elsőbírói rendelkezést is megváltoztatta a másodfokú bíróság.
- [105] Pontosította továbbá II. r. vádlott lakó- és tartózkodási helyét.
- [106] A fentiek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 599.§ (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen a Be. 606.§ (1) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, míg a változtatással nem érintett részében a Be. 605.§ (1) és (4) bekezdése alapján helybenhagyta.

Budapest, 2020. év január hó 16. napján

Dr. Lassó Gábor
a tanács elnöke

Radnainé dr. Solymosi Viktória
előadó bíró

Dr. Fatalin Judit
bíró

A Fővárosi Törvényszék 24.B.520/2017/97. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.210/2019/22. számú ítéletében írt változtatásokkal 2020. január 16. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2020. év január hó 16. napján

Dr. Lassó Gábor
a tanács elnöke

